

ONDERWERP Zienswijze Internetconsultatie
Aanscherping MPG

DATUM 23-02-2024

Geachte meneer / mevrouw, beste,

Het Ministerie van BZK werkt aan een uitbreiding van de wettelijke milieuprestatie gebouwen (MPG). De partners van het convenant Toekomstbestendig Bouwen (voorheen MRA Toekomstbestendige Woningbouw en Duurzame Woningbouw provincie Utrecht) staan beleidsmatig achter de doelstelling om de milieuprestatie van gebouwen te verbeteren. In die zin steunen we de aanscherping van de grenswaarde in de MPG. Tegelijkertijd hebben wij grote zorgen over de voorgestelde nieuwe rekenmethode van de milieuprestatie. We verwachten namelijk dat de woningbouw niet gebaat is bij de beoogde aanscherping van de MPG. Dit komt voornamelijk doordat de voorgenomen wijziging een aantal optionele impact-categorieën meeneemt die onvoldoende getoetst zijn en voor ruis zorgen. Om de woningbouw te versnellen en toekomstbestendig te maken hebben we een eenduidige koers met zo min mogelijk ruis nodig. Dat is nu juist waar het convenant voor staat, maar ook waar we gezamenlijk aan werken in de Richtlijn Toekomstbestendig Bouwen.

Koplopers op het gebied van toekomstbestendig bouwen besluiten nu over grote investeringen waarmee ze over vier jaar 'de norm' zijn. Wanneer er onduidelijkheid is over die norm worden deze besluiten niet genomen en valt de opschaling en dus snel en betaalbaar bouwen stil.

Daarom maken wij bezwaar tegen het voornemen om 6 optionele impact-categorieën verplicht mee te nemen in de berekeningen van de MPG. Hoewel het lijkt alsof Nederland hiermee een voorloper in Europa wordt, doen we het omgekeerde. We wijken af van de Europese lijn, dit terwijl het ministerie in meerdere trajecten aangeeft de EU te volgen en niet meer te willen doen. De verwachting is dan ook dat we in de toekomst herstelwerk zullen moeten doen. Dat is niet in het belang van bedrijven en de opgave.

Daarnaast zijn de voorgestelde plannen in strijd met overheidsbeleid om biobased bouwen te stimuleren. De voorgestelde nieuwe rekenregels voor de MPG blijken in doorrekeningen juist de ambities tegen te werken. Het staat haaks op de Woondeals die we hebben afgesloten, de landelijke Richtlijn Toekomstbestendig Bouwen waar we gezamenlijk aan werken en het Nationaal Actieprogramma Biobased Bouwen.

Wij sluiten ons aan bij de gedetailleerde argumentatie in de zienswijze van Gideon, waarin onze zorgen rondom het verplicht maken van deze optionele milieu-impact categorieën goed staan verwoord. Hieronder op hoofdlijnen de voor ons belangrijkste argumenten die wij steunen:

1. Onbetrouwbaarheid van MKI- en MPG-prestaties neemt toe.

Door het meerekenen van de additionele milieu-impactcategorieën ontstaat de indruk dat de onderliggende data robuust en accuraat is. De additionele milieu-impactcategorieën zijn echter bewust additioneel, omdat de normen nog in ontwikkeling zijn en/of nog onvoldoende en betrouwbare data beschikbaar is. Dit blijkt onder andere uit:

- Onderzoek van het Joint Research Center van de Europese Commissie;
- Het Fraunhofer Instituut wat in het rapport 'Land Use and Forestry in the Environmental Footprint' (2022) concludeerde dat de Soil Quality Indicator niet geschikt is voor bosbeheer en verschillende aanpassingen nodig heeft om deze toepasbaar te maken;
- De weegfactor Land use (Land gebruik) is vastgesteld op basis van "een eerste schaling" door Trinomics (uit hun conceptrapport, 2020).

- In de betreffende norm is een disclaimer opgenomen bij Tabel 4 in par 7.2.3.3: "The results of this environmental impact indicator shall be used with care as the uncertainties on these results are high or as there is limited experience with the indicator."

2. Koplopers rol heeft in dit geval geen toegevoegde waarde.

Met het hanteren van de A2-set, inclusief het verplichten van de zes additionele milieu-impactcategorieën, wijkt Nederland af van de EU. Ondanks dat wij koploperschap ondersteunen ontstaan hierbij ook onnodige risico's: bij doorontwikkeling van methoden op Europees niveau moet ook de onderliggende data in de weegset worden aangepast. Dit kan resulteren in weer een afwijkende MPG-eis, terwijl het nu al lastig uitlegbaar is naar de sector.

3. Biobased materialen scoren ongunstiger.

Als gevolg van het verplicht stellen van de additionele milieu-impactcategorieën worden vooral hout en biobased materialen onterecht hard geraakt. Dit ligt vooral aan de additionele categorieën 'particulate matter' (fijnstof) en 'landgebruik gerelateerde impact/bodemkwaliteit'. Fijnstof ontstaat bij het drogen van biobased producten, tijdens de opwekking van warmte met biomassa installaties, die ingezet worden ter vervanging van installaties op basis van fossiele brandstoffen. Ondanks dat de bijdrage van deze biomassa-installaties in Nederland zeer beperkt is (0,15%) ten opzichte van de totale jaarlijkse fijnstof-emissies (PM), is het nu berekende aandeel fijnstof binnen de MKI heel hoog (tot wel 42%).

De methode om "land use" te berekenen (LANCA) kijkt naar 5 bodemfactoren, waarbij er geen mogelijkheid is om de invloed van de vele verschillende beheermethoden van specifiek bos juist te "scoren" en er is onvoldoende data om de score juist te berekenen. Daarnaast wordt ervan uitgegaan dat als een boom geoogst wordt, het hele bosareaal braak komt te liggen; in werkelijkheid blijft de impact op de bodem (erosie en verdichting) beperkt tot het kroonoppervlak dat tijdelijk verdwijnt. De rest van de bosbodem in het gebied blijft volledig onaangeroerd en zou geen impact moeten geven.

Duurzaam bosbeheer (FSC en PEFC) heeft speciale regels voor de bescherming van bodem en waterberging in het bos, waardoor de impact tot nagenoeg nul wordt gereduceerd. Dat is relevant gezien het feit dat >95% van al ons naaldhout voor de bouw duurzaam gecertificeerd is. De impact van "land use" in de MKI zou daarmee ook nagenoeg "0" moeten zijn, maar maken met de nieuwe A2-set tot wel éénderde van de MKI score uit.

Het ongunstiger scoren van biobased materialen is bovendien strijdig met de ambitie van de Rijksoverheid en vier ministeries om biobased bouwen te versnellen. Het is daarnaast de verwachting dat de additionele milieu-impactcategorieën, na doorontwikkeling en wetenschappelijke toetsing, substantieel beter zullen uitpakken voor biobased materialen. Het nu al verplichtstellen van de additionele milieu-impactcategorieën leidt dus (waarschijnlijk) tot veel verwarring in de bouwsector en tot onbetrouwbaar beleid.

4. Betrouwbare overheid

De aanpassing van de MPG is dus zoals gezegd iets wat we ondersteunen. Echter wijkt het ministerie nu af van wat de EU vraagt van de lidstaten. Gezamenlijk met de brancheorganisaties, Cirkelstad en het convenant TBB zijn we nu ¾ jaar in overleg om een landelijke richtlijn Toekomstbestendig Bouwen op te stellen. Dit zou de standaard moeten worden en moeten landen in het Bbl en Bkl zodat bedrijven voorbereid kunnen zijn op wat komen gaat. En daarmee kunnen opschalen, versnellen en uiteindelijk betaalbaar bouwen.

Wat er nu wordt voorgesteld, is dat we extra doen dan wat de EU vraagt. En daarmee dus niet een standaard maken die voorspelbaar is voor de markt. In bovengenoemde punten staan de inhoudelijke argumenten. Dit laatste punt, punt 4, gaat over vertrouwen in de partner. Wanneer in het ene overleg het argument wordt gehanteerd; We volgen de EU, en in het andere overleg niet, zorgt dit voor een vertrouwensissue.

Onze oproep

Wij ondersteunen de aanscherping van het MPG, aangevuld met het volgende voorstel:

- Sluit aan als Nederland bij de Europese koers en neem voorlopig alleen de verplichte milieu-effectcategorieën vanuit de EN-15804:A2 mee in het bepalen van de Milieuprestatie Gebouwen.
- Zorg voor gedegen wetenschappelijke onderbouwing voor de additionele milieu-impactcategorieën, zodat we deze op termijn verplicht kunnen stellen, zoals de EU ook voornemens is.

- Hou in verschillende gesprekken dezelfde koers aan. Dit zorgt ervoor dat het ministerie een betrouwbare partner is en blijft.

Namens de partners van convenant Toekomstbestendig Bouwen,

Rob van Muilekom

Voorzitter kerngroep convenant Toekomstbestendig Bouwen & gedeputeerde Provincie Utrecht

Marrit van der Schaar

Sr projectleider Duurzame Woningbouw

Partners van het convenant:

Zie toekomstbestendigbouwen.nl